

VORIGE week heeft minister De Boer van Vroom het tweede Meerjarenplan gevarijde afvalstoffen naar Tweede Kamer gestuurd. Het nieuwe beleid bevat een vermindering van de mededinging op de Europese markt. Het eerste Meerjarenplan grondig gewijzigd worden. Of onder het nieuwe beleid de mededinging voldoende tot wasdom kan komen, blijft de vraag. De uitdaging om het nieuwe beleid te toetsen in Europese regels is groot. Ten tijde van het eerste meerjarenplan is door het exporteren van bedrijfsleven het beleid onderzocht. Het ministerie van Vroom verleende slechts een vergoeding voor de export van afvalstoffen als de verwerking in het buitenland hoogwaardiger was, dat wil zeggen in de visie

van de Nederlandse overheid, dan de binnenlandse verwerkingsmethoden. Voor gevarijde afval betekende dit dat vooral werd gekeken naar de capaciteit van AVR-Chemie te Rozenburg, die speciaal voor de verbranding van gevarijde afvalstoffen milieuvriendelijke afvalstoffen milieuvriendelijke afvalstoffen milieuvriendelijke draaitrommelovens heeft geplaatst. Het geld werd voor een groot deel opgebracht uit belastinggeld, de overheid is mede-eigenaar van AVR-Chemie.

De protesten van het bedrijfsleven tegen het restrictieve exportbeleid waren vooral gebaseerd op Europeesrechtelijke argumenten. De Europese Unie heeft in 1993 voor het grensoverschrijdende verkeer van afvalstoffen een verordening geformuleerd, die medio 1994 in werking is getreden. Deze Europese wet maakt onderscheid tussen nutti-

ge toepassing en verwijdering van afvalstoffen. Uitgangspunt van de verordening is dat afvalstoffen voor nuttige toepassing vrijelijk kunnen worden verhandeld. De Nederlandse overheid legde echter in het eerste meerjarenplan de in- en uitvoer van afvalstoffen over de gehele linie desondanks aan banden.

De strijd over de vraag of het beleid in het eerste meerjarenplan juridisch door de beugel kan, is nog altijd onbeslist. De Nederlandse rechter — de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State — heeft het Europeesrechtelijke geschil voorgelegd aan het Hof van Justitie te Luxemburg. De uitspraak van de Europese rechter laat nog steeds op zich wachten. De Raad van State heeft bij wege van voorlopige voorziening wel besloten dat gedurende de procedure bij het Hof van Justitie de export moet

worden toegestaan. Meer dan een praktische tussenoplossing is dit uiteraard niet.

Met argusogen wordt dezer dagen het nieuwe meerjarenplan door ondernemers en juristen in de afvalbranche gelezen. Over enkele weken wordt het gewijzigde beleid toegepast en dan wordt duidelijk of het ministerie van Vroom de touwtjes weer

strakker gaat aantrekken. "The proof of the pudding is in the eating", omdat in het plan uitdrukkelijk valt te lezen dat van geval tot geval zal worden beoordeeld of export van afval kan worden toegestaan. In recente exportvergunningen heeft het ministerie van Vroom al enige overwegingen over de toepassing van het tweede Meerjarenplan opgesteld. Als

deze voortekenen niet bedriegen, dan zullen de exportaanvragen binnenkort aan een scherpe toets worden onderworpen. Met als gevolg dat de export zal worden teruggedrongen. In vergelijking met de open grenzen die de Raad van State heeft bevolen gedurende de Europese procedure, valt te voorzien dat de deur naar buitenlandse verwerkingsmogelijkheden minder gemakkelijk kan worden geopend.

Het nieuwe beleid steekt op het eerste gezicht handig in elkaar. In- en uitvoer voor nuttige toepassing van afvalstoffen wordt toegestaan en definitieve verwijdering van afvalstoffen wordt geblokkeerd. Dat lijkt Europeesrechtelijk gezien een correct formuleerd beleidscriterium. Echter, bij nuttige toepassing wordt wel bekeken of het op z'n minst even nuttig is als in Nederland. Anders wordt export toch

EUROPEES HOF Versoepeld exportbeleid afval neemt juridische twijfel niet weg

DOOR R.G.J. LAAN

niet toegestaan. Er wordt nadrukkelijk een differentiatie in verschillende vormen van nuttige toepassing aangebracht, doch de (rechts)praktijk moet gaan uitwijzen of deze aanpak Europeesrechtelijk houdbaar is. De Europese wetgeving brengt namelijk in de verschillende vormen van nuttige toepassing geen hiërarchie aan.

Vorig jaar bestempelde het ministerie van Vroom in het ontwerp van het tweede meerjarenplan de verbranding van bepaalde afvalstromen, zoals steekvast afval en 'sludges', hoe dan ook als definitieve verwijdering van afvalstoffen, zodat export voor dit doel niet kon worden toegestaan. Deze passage vinden wij in het definitieve plan niet meer terug. In het licht van de ontwikkelingen in de rechtspraak zou dit ook vermetele waaghazerij zijn geweest.

M. R.G.J. Laan is advocaat bij Van Diepen Van der Meulen Advocaaten en is gespecialiseerd in afvalrecht.

Het afvalexportbeleid is in vele opzichten gewijzigd, maar de aanpassing roept nieuwe rechtsvragen op. Deze vragen zijn in het kader van de inspraakprocedure over het nieuwe meerjarenplan door het bedrijf reeds gevormd. Maar de inspraak heeft niet op alle punten tot substantiële aanpassing van het plan geleid. Dat betekent dat de rechtszekerheid die het plan zou moeten bieden reeds bij inwerkingtreding wordt ondermijnd. Immers, het beleidsplan beoogt voorafgaande duidelijkheid te creëren voor individuele ondernemers. Nu met zoveel woorden is bepaald dat exportaanvragen van geval tot geval worden getoetst, kan minister De Boer niet volhouden dat recht wordt gedaan aan het belang van rechtszekerheid.